



SEJM  
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ  
VIII kadencja  
Marszałek Senatu

**Druk nr 755**  
Warszawa, 21 lipca 2016 r.

Szanowny Pan  
Marek Kuchciński  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

*Szanowny Panie Marszałku*

Mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjęte przez Senat - zgodnie z art. 121 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - na 23. posiedzeniu w dniu 21 lipca 2016 r. uchwały:

- **w sprawie ustawy o Trybunale  
Konstytucyjnym,**

- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

Przyjęcie poprawek Senatu może spowodować konieczność zmiany oznaczeń jednostek systematyzacyjnych, redakcyjnych lub ich fragmentów, w celu zachowania ciągłości numeracji albo ciągłości alfabetycznej, oraz w konsekwencji konieczność odpowiedniej korekty odesłań.

*Z poważaniem*

(-) Stanisław Karczewski

**UCHWAŁA**  
**SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 21 lipca 2016 r.

**w sprawie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 7 lipca 2016 r. ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 3 w ust. 2 wyrazy „stwierdza zgodność” zastępuje się wyrazami „orzeka w sprawie zgodności”;
- 2) w art. 12 skreśla się ust. 2;
- 3) w art. 16 w ust. 1 skreśla się wyrazy „co najmniej”;
- 4) w art. 18 w ust. 3 wyraz „podsekretarza” zastępuje się wyrazem „sekretarza”;
- 5) w art. 26 w ust. 1 w pkt 1 w lit. d oraz w pkt 3 w lit. b wyrazy „o stwierdzenie” zastępuje się wyrazami „w sprawie”;
- 6) w art. 28 w pkt 4, 7 i 8 skreśla się wyrazy „o stwierdzenie”;
- 7) w art. 28 w pkt 7 wyrazy „i art. 90” zastępuje się wyrazami „oraz art. 90 ust. 2 i 3”;
- 8) w art. 28 w pkt 9 skreśla się wyrazy „dotyczącym skargi konstytucyjnej”;
- 9) w art. 28 skreśla się pkt 11;
- 10) w art. 33 w ust. 3 skreśla się pkt 5;

- 11) w art. 34 skreśla się ust. 2;
- 12) w art. 38 w ust. 4 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:  
„6) wniosków w sprawie zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych.”;
- 13) w art. 38 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:  
„4a. Prezes Trybunału może wyznaczyć termin rozprawy z pominięciem wymogu, o którym mowa w ust. 3, jeżeli jest to uzasadnione ochroną wolności lub praw obywatela, bezpieczeństwa państwa lub porządku konstytucyjnego. Na wniosek pięciu sędziów prezes Trybunału może ponownie rozważyć decyzję o wyznaczeniu terminu rozprawy.”;
- 14) w art. 38 skreśla się ust. 5;
- 15) w rozdziale 2 w tytule oddziału 2 wyrazy „o stwierdzenie” zastępuje się wyrazami „w sprawie”;
- 16) w art. 42 w ust. 2 wyrazy „o stwierdzenie” zastępuje się wyrazami „w sprawie”;
- 17) w art. 42 w ust. 2 wyrazy „i art. 90” zastępuje się wyrazami „oraz art. 90 ust. 2 i 3”;
- 18) art. 43 otrzymuje brzmienie:  
„Art. 43. Orzekając o zgodności aktu normatywnego lub ratyfikowanej umowy międzynarodowej z Konstytucją, Trybunał bada zarówno treść takiego aktu lub umowy, jak też kompetencję oraz dochowanie trybu wymaganego przepisami prawa do wydania aktu lub do zawarcia i ratyfikacji umowy.”;
- 19) w art. 44 wyrazy „o stwierdzenie” zastępuje się wyrazami „w sprawie”;

- 20) w art. 45 w ust. 1 skreśla się wyrazy „o stwierdzenie”;
- 21) w art. 47 w ust. 2 wyrazy „o stwierdzenie” zastępuje się wyrazami „w sprawie”;
- 22) w art. 52 skreśla się ust. 3;
- 23) w art. 61 w ust. 2 wyraz „którego” zastępuje się wyrazem „których”;
- 24) skreśla się art. 82;
- 25) w art. 87 po wyrazie „dostosowuje” dodaje się wyraz „się”;
- 26) skreśla się art. 89;
- 27) art. 91 otrzymuje brzmienie:

„Art. 91. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy ogłasza się rozstrzygnięcia Trybunału wydane przed dniem 20 lipca 2016 r. z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym, z wyjątkiem rozstrzygnięć dotyczących aktów normatywnych, które utraciły moc obowiązującą.”.

**MARSZAŁEK SENATU**

**Stanisław KARCZEWSKI**

## UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2016 r. Senat rozpatrzył ustawę o Trybunale Konstytucyjnym i uchwalił do niej 27 poprawek.

Decydując się na wprowadzenie poprawki **nr 2**, Senat miał na względzie, że uzależnienie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu sędziego Trybunału z powodu prawomocnego skazania tego sędziego na karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 11 pkt 3 ustawy, od wyrażenia zgody przez Prezydenta Rzeczypospolitej stanowiłoby istotną nowość normatywną, która – w aspekcie odpowiedzialności dyscyplinarnej – odmiennie kształtowałaby status sędziów Trybunału w porównaniu ze statusem sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych oraz sądów wojskowych. W istocie rzeczy art. 126 ust. 2 Konstytucji wyznacza Prezydentowi szczególną rolę, powierzając mu m.in. obowiązek czuwania nad przestrzeganiem Konstytucji, niemniej przyjmuje się, że rozstrzygnięcie o odpowiedzialności dyscyplinarnej przedstawicieli władzy sądowniczej oraz egzekwowanie kar wymierzonych w postępowaniu dyscyplinarnym powinno być pozostawione w całości organom usytuowanym w obrębie tej właśnie władzy jako zewnętrzny wyraz jej odrębności i niezależności od innych władz (art. 173 Konstytucji), a także element gwarancji niezawisłości sędziowskiej poręczonej na mocy art. 178 ust. 1 i art. 195 ust. 1 Konstytucji.

Izba uznała przy tym, że w świetle wymienionych zasad konstytucyjnych trudno byłoby wskazać wartości przemawiające za odmiennym uregulowaniem kwestii odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Trybunału z jednej strony, z drugiej natomiast – sędziów pozostałych sądów. Znamienne jest w tym kontekście również to, że mimo iż zgodnie z art. 179 Konstytucji Prezydent Rzeczypospolitej powołuje sędziów wyżej wymienionych sądów, przepisy ustaw regulujących ustrój Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych czy też sądów wojskowych nie przewidują udziału Prezydenta w procedurze złożenia sędziego z urzędu w razie uznania go za winnego popełnienia deliktu dyscyplinarnego o takim ciężarze gatunkowym, który uzasadnia orzeczenie najsurowszej z kar dyscyplinarnych.

Zdaniem Senatu, przyznanie Prezydentowi Rzeczypospolitej kompetencji do wyrażenia zgody na stwierdzenie wygaśnięcia mandatu sędziego Trybunału w przypadku orzeczenia wobec danego sędziego kary dyscyplinarnej usunięcia ze stanowiska sędziego Trybunału nie uwzględnia, że w myśl art. 144 ust. 2 Konstytucji akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów, zaś z wymogu kontrasygnaty

zwolnione są wyłącznie te akty, które zostały wyczerpująco wyliczone w art. 144 ust. 3 Konstytucji. Ponieważ w katalogu tym nie zostało ujęte postanowienie przewidziane w art. 12 ust. 2 ustawy, wyrażenie zgody na stwierdzenie wygaśnięcia mandatu sędziego Trybunału wymagałoby wcześniejszej akceptacji Prezesa Rady Ministrów. Tym samym kolejny organ władzy wykonawczej uzyskałby wpływ na sytuację sędziego Trybunału i w istocie mógłby rozstrzygać o obsadzie sądu konstytucyjnego. To z kolei mogłoby naruszać równowagę władz, która w świetle art. 10 ust. 1 Konstytucji jest podstawą ustroju Rzeczypospolitej.

Senat uznał ponadto, że art. 16 ust. 1 ustawy powinien precyzować liczbę kandydatów na stanowisko prezesa lub wiceprezesa Trybunału, których Zgromadzenie Ogólne przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej. Powyższy pogląd nawiązuje do stanowiska zaprezentowanego w części motywacyjnej wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2015 r. (sygn. akt K 34/16), które akcentuje, że jakkolwiek art. 194 ust. 2 Konstytucji milczy na temat liczby kandydatów przedstawianych Prezydentowi Rzeczypospolitej, a także kryteriów ich wyboru przez Zgromadzenie Ogólne, pozostawiając przez to ustawodawcy pewną swobodę w zakresie szczegółowego unormowania procedury ich wyboru, to swoboda ta nie jest nieograniczona. W powołanej wypowiedzi Trybunału zostało podkreślone, że „niedopuszczalne byłoby takie ukształtowanie omawianej procedury (...), która sprowadzałaby rolę Zgromadzenia Ogólnego wyłącznie do uporządkowania czy pogrupowania proponowanych kandydatur według poparcia, jakie uzyskali na etapie procedury przeprowadzonej w Trybunale. Niedopuszczalne byłoby również takie poszerzenie dopuszczalnej liczby kandydatów, które oznaczałoby faktyczne przekazanie Prezydentowi całościowego i samodzielnego rozstrzygnięcia w kwestii obsady funkcji Prezesa lub Wiceprezesa TK, bez praktycznego uwzględnienia wypowiedzi i stanowiska Zgromadzenia Ogólnego w tej sprawie.”

Zważywszy na przytoczony pogląd oraz wątpliwości, które mogłyby powstać na gruncie regulacji zawartych w poszczególnych ustępach art. 16 ustawy odnośnie do tego, czy Zgromadzenie Ogólne może podjąć uchwałę wstępną określającą liczbę kandydatów, których następnie przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej, Senat przyjął poprawkę **nr 3**, która eliminuje z treści art. 16 ust. 1 ustawy wyrażenie „co najmniej”.

W ocenie Izby zasadne jest ukształtowanie kręgu uczestników postępowania przed Trybunałem w sposób w pełni odzwierciedlający postanowienia ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym. Osiągnięciu tego celu służy poprawka **nr 9**. Jednocześnie Senat podziela argumenty wskazujące na to, że wyznaczanie rozpraw w sprawach zawisłych przed

Trybunałem należy do tzw. czynności judykacyjnych, które należą do kompetencji organów władzy sądowniczej. W opisywanym zakresie adekwatny pozostaje więc wzorzec z art. 173 Konstytucji, który gwarantuje odrębność i niezależność sądów oraz Trybunałów. Nie zmienia tego nawet formuła równowagi trzech władz przyjęta w art. 10 ust. 1, albowiem koncepcja równoważenia się władz zakłada, że każda z nich ma swoje „jądro kompetencyjne”, w które pozostałe władze ingerować nie mogą. Zdaniem Senatu kwestia wyznaczania rozpraw mieści się w owym „jądrze kompetencyjnym” Trybunału i w związku z tym przyznanie Prezydentowi Rzeczypospolitej prerogatywy w tym przedmiocie mogłoby spotkać się z zarzutami natury konstytucyjnej. Dlatego Senat proponuje wprowadzenie do tekstu ustawy poprawek **nr 11, 14 i 22**.

Rozważając problematykę kolejności, według której Trybunał obowiązany jest rozstrzygać sprawy wszczęte przez uprawnione organy w trybie wniosku, Senat doszedł również do przekonania, że wskazane jest, po pierwsze, uzupełnienie katalogu wyjątków przewidzianych w art. 38 ust. 4 ustawy o wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych, a po drugie – przyznanie prezesowi Trybunału możliwości wyznaczenia rozprawy z pominięciem zasady kolejności wpływu, w sytuacji gdy przemawiają za tym tak istotne względy jak: konieczność udzielenia ochrony wolnościom lub prawom obywateli bądź bezpieczeństwo państwa czy też porządek konstytucyjny. Propozycje Senatu w tym zakresie są objęte poprawkami **nr 12 i 13**.

Senat postanowił uwzględnić także te spośród opinii przedłożonych do ustawy, które zwracały uwagę na pozycję ustrojową Rzecznika Praw Obywatelskich jako tego organu, którego zadaniem jest stanie na straży wolności i praw obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych (art. 208 ust. 1 Konstytucji). Zgodzić się należy z tezą, że szereg spraw, które poddawane są pod rozstrzygnięcie Trybunału, dotyczy tej właśnie sfery i nie odnosi się to jedynie do postępowań zainicjowanych skargami konstytucyjnymi. Wobec tego celowe jest utrzymanie w dotychczasowym zakresie kompetencji przyznanej Rzecznikowi Praw Obywatelskich do zgłoszenia udziału w każdej sprawie, jeżeli jest to uzasadnione obowiązkami, które Rzecznikowi zostały poruczone już na poziomie ustawy zasadniczej. Stanowisko Senatu w tym przedmiocie wyraża poprawka **nr 8**, zaś poprawki **nr 24 i 26** są niezbędnymi konsekwencjami korekty brzmienia art. 28 pkt 9 ustawy.

W opinii Senatu za wprowadzeniem poprawki **nr 18** przemawia konieczność jednoznacznego przesądzenia, że w kompetencji Trybunału związanej z kontrolą hierarchicznej

zgodności norm prawnych mieści się także badanie tego, czy dany akt normatywny (np. rozporządzenie) został wydany przez upoważniony do tego organ i czy w procedurze prawotwórczej dochowane zostały wszelkie wymogi przewidziane prawem, w tym aktami rangi niższej niż sama Konstytucja. Propozycja Senatu nawiązuje tutaj wiernie do brzmienia, jakie w okresie obowiązywania ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym miał analogiczny przepis, tj. art. 42.

Poprawka **nr 10** ma na celu wyeliminowanie wymogu wskazywania w każdym wniosku argumentów lub dowodów na to, że wniosek dotyczy istotnego zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia Trybunału (art. 33 ust. 3 pkt 5 ustawy). Senat uważa, że art. 188 Konstytucji, który determinuje zakres kognicji Trybunału nie daje podstaw do wywodzenia, iż Trybunał powinien zajmować się wyłącznie takim zagadnieniem, któremu można przypisać walor szczególnie ważkiego czy doniosłego. Senat dostrzegł poza tym, że wprowadzenie w ustawie opisywanego wymogu nie zostało poparte wskazaniem konsekwencji, które mogłyby wywołać uznanie przez Trybunał, że przedstawione mu zagadnienie prawne w rzeczywistości nie jest zagadnieniem o istotnej randze.

Ponadto Senat proponuje, aby modyfikacji zostało poddane brzmienie art. 18 ust. 3 w zakresie, w jakim określa przepisy miarodajne dla ustalenia wynagrodzenia szefa Biura Trybunału. Poprawka **nr 4** zakłada utrzymanie dotychczasowego zaszeregowania szefa Biura Trybunału pod względem płacowym, co odpowiada zaszeregowaniu osób kierujących podobnymi urzędami, w tym Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego (art. 70 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym). Analogiczną regulację zawierała też ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym.

Mając na względzie, że prace legislacyjne nad ustawą nie zostały zakończone do dnia 30 czerwca 2016 r., Senat uznał, iż niezbędne jest wydłużenie okresu wskazanego w art. 91. Poprawka **nr 27** uwzględnia tę okoliczność, nie przekreślając jednak intencji, która stała za wprowadzeniem do ustawy korygowanego przepisu.

Senat przyjął oprócz tego grupę poprawek o charakterze redakcyjnym, które eliminują z ustawy sformułowania stanowiące swoiste skróty myślowe (poprawki **nr 1, 5, 6, 15, 16, 19, 20 i 21**), uściślają zakresy odesłania (poprawka **nr 7 i 17**) oraz uwzględniają zasady składni języka polskiego (poprawka **nr 23 i 25**).